

ลักษณะครอบครัวและความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ของบิดาและมารดาในประเทศไทย

หัทธยา ขอสันติวิวัฒน์

คณะสถิติประยุกต์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

Hattayaw24@gmail.com

Received 30 Sep 2021

Revised 13 Nov 2021

Accepted 24 Dec 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดาและมารดา พร้อมกับวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน และการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู พบว่า เด็กในครัวเรือนเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เด็กส่วนมากอายุระหว่าง 1 -10 ปี อายุของผู้ดูแลส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21- 40 ปี และระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษา โครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่แตกต่างกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีประมาณ 3-6 คน รูปแบบบิดามารดาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบเลี้ยงดู และรูปแบบการสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่เป็นลักษณะการมีคู่ครองคนเดียว การอบรมเลี้ยงดู พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรแบบเอาใจใส่มาก และผู้เลี้ยงดูส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการทำร้ายร่างกายในครอบครัว

ผลการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวม ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน คือ เพศของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดู สถานะทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ตัวแปรที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวมมากที่สุดคือ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก และส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงด้านร่างกายมากที่สุดเช่นกัน ในขณะที่ตัวแปรที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงด้านจิตใจมากที่สุดคือ อายุของเด็ก แต่ไม่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงด้านร่างกาย ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงทางด้านร่างกายเพียงด้านเดียว ในขณะที่ตัวแปรรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ไม่น้อยเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงทางด้านจิตใจเพียงด้านเดียวเช่นกัน

คำสำคัญ: ความรุนแรง, การอบรมเลี้ยงดูบุตร, บิดาและมารดา, ประเทศไทย

เน้นความเป็นวิจัย บัญชีของคณาจารย์ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 14 No.1 (January–June) 2022

Family Characteristics and Parental Violence of Child-Rearing in Thailand

Hattaya Khosuntiwiat

Graduate School of Applied Statistics, National Institute of Development Administration

E-mail: Hattayaw24@gmail.com

Abstract

The study entitling “Family Characteristics and Parental Violence of Child-Rearing in Thailand” aimed at studying child-rearing behaviors of parents and examining factors related to children-caregiver characteristics, family structure and economic condition and child-rearing affecting their behaviors. This study reviewed the project of surveying the situation of children and women in Thailand 2015-2016 which was the secondary information gathered by the National Statistical Office of Thailand. The Multiple regression analysis was employed to analyze the data.

The findings revealed that the majority of the samples resided outside municipal districts, and most of them were living in Northeastern and Southern regions. Regarding children-caregiver characteristic factors, children from the households were more boys than girls with age between 1-10 years. Most parents were 21-40 years old with primary or below secondary educational level. In terms of family structure and economic condition factors, the majority of the families had similar economic conditions and lived together with 3-6 persons. The Most common parenting style discovered was a couple with only one partner at a time. Referring to the child-rearing factors, most parents devoted themselves to raise their children and resisted parental violence in child-rearing.

Based on the results of the study, they showed that the factors of the parental violence in child-rearing both physically and mentally were mostly the same: gender of children, age and education of parents, economic conditions, and a very devoted parenting style which was the serious cause of the violence and subsequently led to the physical violence of child-rearing. Apart from this, the factor with the greatest effect on mental violence of child-rearing was the child’s age. However, it had no impact on the physical violence. In addition, the factor related to

เน้นความเป็นวิจัย บัญชีเชิงองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมไม่หวั่นไหว เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

the number of family members only brought about physical abuse of child-rearing while the less caring parenting style merely caused mental abuse.

Keywords: Violence, Child-Rearing, Family, Thailand

บทนำ

สถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมในการถ่ายทอดความรู้ฝึกฝนและอบรมสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต จึงถือได้ว่าครอบครัวเป็นหน่วยที่มีความสำคัญในทุก ๆ มิติ มีหน้าที่ในการวางรากฐานการปกครองในระดับต่าง ๆ และทำหน้าที่ขึ้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดคือการให้กำเนิดเด็ก เลี้ยงดูผู้เยาว์ ให้การศึกษา สร้างคนให้รู้จักระเบียบสังคมสร้างความแข็งแรงและคุณภาพแห่งชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทันและสันติ

ครอบครัวในสังคมไทยในปัจจุบันเผชิญปัญหาความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน จากรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ ปี 2547 -2550 ระบุว่า จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงที่มารับบริการในศูนย์พึ่งได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี 2547 มีผู้ถูกกระทำความรุนแรง 19 ราย/วัน ในปี 2550 จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็น 52 ราย/วัน และผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นคนใกล้ชิดคนในครอบครัว และคนรู้จัก (Thai Health Promotion Foundation, 2008)

จากการรายงานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2002) ได้นำเสนอรายงาน ระบุว่า เด็กและเยาวชนทั่วโลกเสียชีวิตจากการถูกทำร้าย โดยประมาณ ปีละ 199,000 คน (หรือ 9.2 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคน) หรือมีเด็กเสียชีวิตจากการกระทำความรุนแรง วันละ 545 ราย ยังไม่รวมกับเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากการใช้ความรุนแรง ซึ่งคาดว่ามีความมากกว่าเด็กที่เสียชีวิตจากการใช้ความรุนแรง และสถานการณ์ในประเทศไทยมีรายงานว่า มีผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงที่เป็นเด็กและสตรีมารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center : OSCC) ในปี 2547-2561 ทั้งสิ้น 247,480 ราย เป็นเด็ก 121,860 ราย (Office of the National Human Rights Commission of Thailand, 2020) ซึ่งถือว่าเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงมีมากกว่าครึ่งของผู้ที่เข้ารับบริการความช่วยเหลือจากศูนย์พึ่งได้ ยังไม่นับรวมกับเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายที่ไม่ได้ขอรับความช่วยเหลือ

ปัญหาความรุนแรงในเด็กมีหลากหลายประเภท เช่น การถูกทุบตี การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การถูกทอดทิ้งปล่อยปละละเลย เป็นต้น ซึ่งยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นวิกฤตทางสังคมและเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ ผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงต่อเด็กไม่เพียงจะกระทบแค่เด็กที่ถูกกระทำความรุนแรง แต่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวของเด็ก ทำให้ครอบครัวแตกร้าง ไม่สามารถทำหน้าที่ทางสังคมที่มีประสิทธิภาพได้ เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวในลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ไข

ปัญหา ส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ไม่ปลอดภัย ประชากรไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ความรุนแรงในการอบรมเด็กของครอบครัว เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยและรูปแบบในการใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นประโยชน์กับองค์กรที่จัดทำแนวทางการป้องกันการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และเพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านสาธารณสุขในเรื่องการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและพัฒนาการเข้าถึงระบบบริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมถึงจัดทำนโยบายลดการใช้ความรุนแรง เพื่อเสริมคุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมสั่งสอนบุตรของบิดาและมารดา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยการกำหนดการวิจัยดังนี้

1. แหล่งที่มาข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้จากโครงการการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 1-14 ปี หน่วยตัวอย่าง 7,453 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสอบถามโครงการการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559

2. ตัวแปรและการวัดตัวแปร แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย **ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู** (อายุของเด็ก, เพศของเด็ก, อายุของผู้เลี้ยงดู และระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดู), **โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** (จำนวนสมาชิกในครัวเรือน, สถานะทางเศรษฐกิจ, รูปแบบบิดามารดา และรูปแบบการสมรสของบิดามารดา), **การอบรมเลี้ยงดู** (ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรงของผู้เลี้ยงดู และรูปแบบการเลี้ยงดู) และ 2. ตัวแปรตาม คือ ความรุนแรงทางด้านร่างกาย, ความรุนแรงทางด้านจิตใจ และความรุนแรงโดยรวม (ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และความรุนแรงทางด้านจิตใจ)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานในแต่ละปัจจัย โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงของบิดามารดา โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประมวลผล วิเคราะห์ทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางคำอธิบาย โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็นส่วนต่าง ๆ

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า ตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ **ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู** พบว่า เด็กในครัวเรือนเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เด็กส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1 -10 ปี อายุของผู้ดูแลส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21- 40 ปี และระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษา **โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีจำนวนไม่แตกต่างกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีประมาณ 3-6 คน รูปแบบบิดาและมารดาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบเลี้ยงดู และรูปแบบการสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการมีคู่ครองคนเดียว **การอบรมเลี้ยงดู** พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรแบบเอาใจใส่มาก และผู้เลี้ยงดูส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการทำร้ายร่างกายในครอบครัว

พฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา พบว่า ผู้เลี้ยงดูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรุนแรง โดยเด็กที่ถูกอบรมเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงทางจิตใจ ร้อยละ 56.08 และเด็กที่ถูกอบรมเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 65.91

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวม โดยผลการศึกษา พบว่า **ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู** ที่ส่งผล คือ อายุของเด็ก เพศของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดู ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี **โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** ที่ส่งผล คือ สถานะทางเศรษฐกิจและการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผล คือ ทักษะคิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายของผู้เลี้ยงดู และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรุนแรงโดยรวม คือ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก

เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัยแล้ว พบว่า การเพิ่มปัจจัยด้าน**โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว**เข้ามาในตัวแบบมีความสามารถในการทำนายตัวแบบได้มากกว่าตัวแบบที่มีเพียง**ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู**เพียงปัจจัยเดียว เมื่อเพิ่ม**การอบรมเลี้ยงดู**เข้ามาในตัวแบบ พบว่าตัวแบบที่ประกอบด้วย**ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** และการอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายได้มากกว่าตัวแบบอื่น ๆ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R square) มีค่าเท่ากับ 0.07 และค่าสัมประสิทธิ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) มีค่าเท่ากับ 0.07 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู			
อายุของเด็ก	0.04**	0.01	0.08
เพศ			
ชาย	-0.19**	0.04	-0.06
อายุผู้เลี้ยงดู	-0.01**	0.00	-0.05
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	-0.63	0.96	-0.01
ประถมศึกษา	0.13	0.08	0.03
มัธยมศึกษา	0.05	0.07	0.01
ปริญญาตรี	-0.37**	0.07	-0.09
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.47**	0.14	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)			
โครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.02	0.01	-0.02
สถานะทางเศรษฐกิจ			
ยากจนมาก	0.41**	0.08	0.10
ยากจน	0.33**	0.07	0.08
ปานกลาง	0.19**	0.07	0.05
ร่ำรวย	0.20**	0.07	0.05
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)			
รูปแบบการสมรสของบิดามารดา			
มีคู่ครองหลายคน	0.58	0.12	0.05
รูปแบบบิดา/มารดา			
เลี้ยงเดี่ยว	-0.05	0.07	-0.01
เลี้ยงคู่	0.02	0.08	0.00
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)			
การอบรมเลี้ยงดู			

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ทัศนคติการทำร้ายร่างกาย	0.25**	0.04	0.07
รูปแบบการเลี้ยงดู			
เอาใจใส่มาก	0.47**	0.04	0.12
เอาใจใสน้อย	-0.18	0.12	-0.02
เอาใจใส่ปานกลาง			
R Square	0.07		
Adjusted R Square	0.07		

หมายเหตุ : ** ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงด้านจิตใจ โดยผลการศึกษา พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูที่ส่งผล คือ อายุของเด็ก เพศของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดู ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ส่งผล คือ สถานะทางเศรษฐกิจและรูปแบบการสมรสของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผล คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายของผู้เลี้ยงดู และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากและแบบเอาใจใสน้อย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรุนแรงด้านจิตใจ คือ อายุของเด็ก

เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัยแล้ว พบว่า การเพิ่มปัจจัยด้านโครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเข้ามาในตัวแบบมีความสามารถในการทำนายตัวแบบได้มากกว่าตัวแบบที่มีเพียงลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูเพียงปัจจัยเดียว และเมื่อเพิ่มการอบรมเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ พบว่าตัวแบบที่ประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายได้มากกว่าตัวแบบอื่น ๆ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R square) มีค่าเท่ากับ 0.08 และค่าสัมประสิทธิ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) มีค่าเท่ากับ 0.08 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงด้านจิตใจ

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู			
อายุของเด็ก	0.04**	0.00	0.19
เพศ			
ชาย	-0.06**	0.02	-0.05
อายุผู้เลี้ยงดู	-0.01**	0.00	-0.04

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	-0.09	0.39	0.00
ประถมศึกษา	0.05	0.03	0.03
มัธยมศึกษา	0.02	0.03	0.01
ปริญญาตรี	-0.13**	0.03	-0.07
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.18**	0.06	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)			
โครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.00	0.01	0.00
สถานะทางเศรษฐกิจ			
ยากจนมาก	0.19**	0.03	0.11
ยากจน	0.15**	0.03	0.09
ปานกลาง			
ร่ำรวย	0.10**	0.03	0.06
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)			
รูปแบบการสมรสของบิดามารดา			
มีคู่ครองหลายคน	0.19**	0.05	0.04
รูปแบบบิดา/มารดา			
เลี้ยงเดี่ยว	0.01	0.03	0.01
เลี้ยงคู่	-0.02	0.03	-0.01
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)			
การอบรมเลี้ยงดู			
ทัศนคติการทำร้ายร่างกาย	0.09**	0.02	0.06
รูปแบบการเลี้ยงดู			
เอาใจใส่มาก	0.12**	0.02	0.08
เอาใจใสน้อย	-0.14**	0.05	-0.03
เอาใจใส่ปานกลาง (กลุ่มอ้างอิง)			
R Square	0.08		

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
Adjusted R Square	0.08		

หมายเหตุ : ** ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงด้านร่างกาย โดยผลการศึกษา พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูที่ส่งผล คือ เพศของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดู ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ส่งผล คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานะทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการสมรสของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผล คือ ทักษะคิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายของผู้เลี้ยงดู และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรุนแรงด้านร่างกาย คือ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวมเช่นกัน ทั้งนี้ตัวแปรอายุของเด็กไม่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านร่างกาย ในขณะที่ตัวแปรนี้ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวม และความรุนแรงด้านจิตใจ

เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัยแล้ว พบว่า การเพิ่มปัจจัยด้านโครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเข้ามาในตัวแบบมีความสามารถในการทำนายตัวแบบได้มากกว่าตัวแบบที่มีเพียงลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูเพียงปัจจัยเดียว และเมื่อเพิ่มการอบรมเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ พบว่าตัวแบบที่ประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายได้มากกว่าตัวแบบอื่น ๆ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R square) มีค่าเท่ากับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) มีค่าเท่ากับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู			
อายุของเด็ก	-0.00	0.01	0.00
เพศ			
ชาย	-0.13**	0.03	-0.05
อายุผู้เลี้ยงดู	-0.01**	0.00	-0.05
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	-0.53	0.71	-0.01
ประถมศึกษา	0.08	0.06	0.03
มัธยมศึกษา	0.03	0.05	0.01

เน้นความเป็นวิจัย ปกป้ององค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมไม่หวั่นไหว เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta
ปริญญาตรี	-0.24**	0.06	-0.08
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.29**	0.10	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)			
โครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจ			
ของครอบครัว			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.02**	0.01	-0.03
สถานะทางเศรษฐกิจ			
ยากจนมาก	-0.21**	0.06	0.07
ยากจน	0.17**	0.06	0.05
ปานกลาง	0.11**	0.05	0.03
ร่ำรวย	0.10**	0.05	0.03
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)			
รูปแบบการสมรสของบิดามารดา			
มีคู่ครองหลายคน	0.38**	0.09	0.05
รูปแบบบิดา/มารดา			
เลี้ยงเดี่ยว	0.00	0.06	0.00
เลี้ยงคู่	-0.03	0.05	-0.01
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)			
การอบรมเลี้ยงดู			
ทัศนคติการทำร้ายร่างกาย	0.17**	0.03	0.07
รูปแบบการเลี้ยงดู			
เอาใจใส่มาก	0.35**	0.03	0.13
เอาใจใสน้อย	-0.04	0.09	-0.01
เอาใจใส่ปานกลาง			
R Square	0.05		
Adjusted R Square	0.05		

หมายเหตุ : ** ระดับนัยสำคัญ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ได้นำประเด็นสำคัญมาใช้ในการอภิปรายผลดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงโดยรวม ด้านร่างกาย และด้านจิตใจนั้น ได้แก่

1. **ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู** ประกอบด้วย เพศของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Maccoby and Jacklin (Maccoby & Jacklin, 1980) อายุของผู้เลี้ยงดู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Straus (Straus, Gelles, และ Asplund, 1990) กล่าวว่า ความรุนแรงในครอบครัวมักเกิดกับคู่สมรสที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

2. **โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** ประกอบด้วย สถานะทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของธวัช วงสง่า (Wongsanga, 2000) กล่าวว่า การกระทำ ความรุนแรงต่อบุตรของบิดามารดาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มีฐานะยากจน รูปแบบการสมรสของบิดามารดา สอดคล้องกับแนวคิดของ Eshleman (Eshleman, 1994) กล่าวคือ สามีภรรยาจะมีความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมากที่สุดเมื่อเริ่มต้นชีวิตครอบครัว จากนั้นความพึงพอใจจะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา ช่วยคำชู (Chuykamchu, 2012) ระบุว่า ความสัมพันธ์ของคู่สมรส เช่น การนอกใจ เป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

3. **การอบรมเลี้ยงดู** ประกอบด้วย ทศนคติในการทำร้ายร่างกายของบิดาและมารดา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ (Bograd, 1998) อธิบายว่าการกระทำใด ๆ ที่มีจุดยืนว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงเป็นความสัมพันธ์ที่ขัดแย้ง ซึ่งผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ทำให้ผู้หญิงถูกคุกคามและกดขี่ทางเพศจากเพศชาย นำไปสู่การเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวตามมา และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก สอดคล้องกับตามแนวคิดของ (Baumrind, 1971) กล่าวว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีการเรียกร้อง ตั้งมาตรฐานชัดเจน ให้ความสำคัญกับการเชื่อฟัง ให้ความอบอุ่นน้อย จำกัดความเป็นอิสระของเด็ก อดตีตามความคิดของบิดามารดา และมีการข่มขู่ลงโทษเด็ก กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เด็กมากเกินไป บิดามารดาหรือผู้ปกครองเอาความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นไปตามความต้องการ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะใช้วิธีการทำโทษเด็ก เพื่อให้เด็กเป็นไปตามความต้องการของตนเอง

เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัย ประกอบด้วย **ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู** ตัวแบบที่ประกอบไปด้วยทั้ง 3 ปัจจัย สามารถทำนายได้มากกว่าตัวแบบที่มีแค่ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู และตัวแบบที่ประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู และโครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ปัญหาการใช้ความรุนแรงในเด็ก นอกจากจะละเมิดสิทธิทางด้านร่างกายและจิตใจ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพของสังคม จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ลักษณะครอบครัว การเลี้ยงดู

หรือแม้แต่ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเด็กเอง และลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสังคมในอนาคตมีกระบวนการฟื้นฟูและบำบัด หรือแนวทางการแนะแนว ให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรง

ตัวแปรอิสระ	ความรุนแรง		
	โดยรวม	จิตใจ	ร่างกาย
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู			
อายุของเด็ก	✓	✓*	
เพศ			
ชาย	✓	✓	✓
อายุผู้เลี้ยงดู	✓	✓	✓
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา			
ประถมศึกษา			
มัธยมศึกษา			
ปริญญาตรี	✓	✓	✓
สูงกว่าปริญญาตรี	✓	✓	✓
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)			
โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจ			
ของครอบครัว			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
สถานะทางเศรษฐกิจ			
ยากจนมาก	✓	✓	✓
ยากจน	✓	✓	✓
ปานกลาง	✓	✓	✓
ร่ำรวย	✓	✓	✓
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)			
รูปแบบการสมรสของบิดามารดา			

ตัวแปรอิสระ	ความรุนแรง		
	โดยรวม	จิตใจ	ร่างกาย
มีคู่ครองหลายคน		√	√
รูปแบบบิดา/มารดา			
เลี้ยงเดี่ยว			
เลี้ยงคู่			
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)			
การอบรมเลี้ยงดู			
ทัศนคติการทำร้ายร่างกาย	√	√	√
รูปแบบการเลี้ยงดู			
เอาใจใส่มาก	√*	√	√*
เอาใจใสน้อย		√	
เอาใจใส่ปานกลาง			

หมายเหตุ : *ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความสามารถในการทำนายของ Model

ความรุนแรง	Model		
	1	2	3
ความรุนแรงโดยรวม			
R Square	0.04	0.05	0.07
Adjusted R Square	0.04	0.04	0.07
R Square Change (df)	0.04 (8)	0.01 (8)	0.02 (3)
ความรุนแรงด้านจิตใจ			
R Square	0.06	0.07	0.08
Adjusted R Square	0.06	0.07	0.08
R Square Change (df)	0.06 (8)	0.01 (8)	0.01 (3)
ความรุนแรงด้านร่างกาย			
R Square	0.02	0.03	0.05
Adjusted R Square	0.02	0.03	0.05
R Square Change (df)	0.02 (8)	0.01 (8)	0.02 (3)

หมายเหตุ : Model 1 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู

Model 2 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู

+ โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

Model 3 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู

+ โครงสร้างและลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว + การอบรมเลี้ยงดู

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอแนะให้ควรมีการศึกษาปัจจัยในมิติอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เช่น สาเหตุที่ผิดปกติทางจิตใจและบุคลิกภาพ (เช่น ประวัติการใช้สารเสพติด ประวัติการติดสุรา เป็นต้น) สาเหตุทางภาวะสังคมความเป็นอยู่ (เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ โครงสร้างครอบครัว ปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของคนในครอบครัว เป็นต้น) หรือการมีประวัติเคยถูกทำร้ายร่างกายหรือใช้ความรุนแรง และสาเหตุที่เกิดจากความเชื่อ วัฒนธรรม เป็นต้น

2. ควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะจงครอบครัวที่ผู้ปกครองเคยมีประวัติการทำร้ายร่างกายหรือใช้ความรุนแรง ครอบครัวที่ผู้ปกครองมีประวัติติดยาเสพติดหรือติดสุรา เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปวิเคราะห์ได้มากขึ้น

References

- Baumrind, D. (1971). *Types of adolescent life-styles*. Developmental Psychology Monographs (In Thai).
- Bograd, M. (1998). *Feminist Perspective on Wife Abuse*.
- Chuykamchu, A. (2012). *Family Violence: Causes, Effects, and Help Guides (In Thai)*.
- Eshleman, J. R. (1994). *Feminist Perspective on Wife Abuse*. California: SAGE.
- Maccoby, E. E., & Jacklin, C. N. (1980). Sex differences in aggression: A rejoinder and reprise. *Child Development*, 51(4), 964-980. doi:10.2307/1129535
- Office of the National Human Rights Commission of Thailand. (2020). *Moommongsit (Vol. 19)*.
- Straus, M. A., Gelles, R. J., & Asplund, L. (1990). *Physical violence in American families: Risk factors and adaptations to violence in 8,145 families*. In Springer.
- Thai Health Promotion Foundation. (2008). *One Stop Crisis Center's data analysis report 2004-2007 (In Thai)*.

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 14 No.1 (January–June) 2022

Wongsanga, T. (2000). *Social and cultural motivations promoting parental violence in Bangkok*.

Chulalongkorn University (In Thai).

World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*.